పడిలేచే కడలి తరంగం

లలితమ్మ అప్పగారి ఇంటికి వెళ్ళాలని [illegible] అనుకుంటోంది. కాని, ఎప్పుడూ ఒకటే మనుష్య ఎదు [illegible]. తను [illegible] నాలుగు రోజులు ఇల్లు వదిలి వెడితే [illegible] అప్పగారు [illegible]

'మనిషి లేకపోయినా ఇల్లేమీ కాదు. ఎప్పుడికీ లేదు. ఎవరి పనులు వారు చేసుకుంటారు. సుఖంగా ఉంటారు' అని. అయినా ఏమిటో ఇల్లు వదిలి వెళ్ళడానికి లలితమ్మ మనసు సమాధానపడటం లేదు.

ఎనిమిది యేండ్లకి తన పెద్ద కొడుక్కి [illegible]

డాక్టర్లో [illegible] [illegible] ఏ హోటళ్ళలోనో తింటారు. [illegible] [illegible]

పడుతోందని తనావనే అనిపించదు. చిన్నవాడు మహా ధుడుకు పిల్లాడు. పన్నాయినించి తిన్నగా ఇంటికి వచ్చే వరకు రోజూ భయమే. ఈనాటి సంసారాన్ని వదిలి ఎక్కడకు వెడుతుంది, ఎలా వెడుతుంది తను— పైగా అన్నగారు నీకు రావాలనుకుంటే ఇదేమీ పెద్ద అదృష్టం కులు కావులే అంటాడు. వాడికేమి అర్థం అవుతుంది తన యింటి పరిస్థితి? లలితమ్మ బియ్యం ఏరుకుంటూ పదేపదే ఆ విషయమే అనుకుంటోంది. క్షణంలో లలితమ్మ మనసు మారిపోయింది. తను ఇలా తాపత్రయ పడుతోంది గాని తన చెల్లెలు పిడాదిలో ఆర్నెల్లు ఊళ్ళు తిరుగుతూనే ఉంటుంది. దాని సంసారాని కేమొచ్చింది? లక్షణంగా ఉంది— కాని, దాని విషయం వేరు— దాని మొగుడు, పిల్లలు ఇష్టంతో చూసుకుంటారు. మరి తనవాళ్ళో! లలితమ్మకి ఒక్కసారిగ మొగుడిమీద, పిల్లలమీద కోపం వచ్చేసింది. ఖాళీగానూ ఖామకో నవసరం లేకుండా ఇల్లు వదిలి ఒక్కరోజన్నా ఎక్కడికీ వెళ్ళకుండా తనే ఈ ఇంటిని ఇలా తయారు చేసింది అనుకుంది మళ్ళీ. ఇప్పుడనుకుని ఏం లాభం— తనకి కుదరదు. అన్నీ, తనెక్కడ కెడుతుంది. మనసు నిశ్చయం చేసుకుంది లలితమ్మ బియ్యం డబ్బాలోకి ఎత్తుతూ, పిల్లలంతా పెద్దవాళ్ళయ్యాక ఎక్కడకన్నా ఊరేగచ్చు. ఇప్పుడేం తొందర— లలితమ్మ మనసు కుదుట పడ్డాక హాయిగా పనులలో నిమగ్నురాలయి పోయింది.

* * *

రోజులు గడుస్తున్న కొద్దీ చుట్టాలందరూ లలితమ్మకి గర్వం అని కొందరు, అయినా దాన్ని ఇంట్లో

ముక్తేవి భారతి

వాళ్ళు ఎక్కడికీ పోనీరని కొందరు రకరకాలుగ చెప్పు కోటం మొదలు పెట్టారు.

ఆరోజు మామయ్య రోడ్డు మీద కనిపించి, 'ఏరా! మీ అమ్మని ఇల్లు కదలనీయకుండా కట్టేస్తున్నారు. దానికి నా తం పుట్టింటికి రావాలని ఉండదూ'— నిలదీసి అడిగేసరికి మెడికల్ కాలేజీలో మూడో సంవత్సరం చదువుతున్న రఘు ఏం మాట్లాడాలో తెలియక అనుకున్నాడు. మామయ్య అక్కడితో ఆపకుండా ఆఫీసు నుంచి వస్తున్న రాజశేఖరానికి ఎదురెళ్ళి 'ఏం బావగారూ! మా చెల్లాయిని ఒక్క వారం రోజులు పుట్టింటికి పంప లేరంటే— మా చెల్లాయిని మీ ఇంటికి రాతలా పెట్టేసి నట్టున్నారే'— నవ్వుతూ అంటే రాజశేఖరం కళ్ళు ఎర్రబడ్డాయి.

'అయినా మెడిసిన్ చదువుతున్న పిల్లాడు కాఫీ కాచుకుని, కాస్త అన్నం ఒండుకోలేడంటే అని ఒకరంటే' అదేం విచిత్రమో మరి—పదహారేళ్ళ పిల్ల జడ వేసుకోలే దంటుంది విన్నావా అని ఒకరు. అసలు విషయం తెలిసి— అతనికి పెళ్ళాన్ని పుట్టింటికి పంపటం ఇష్టం ఉండదు— ఏమిటో మరి అని మరొకరు అనుకుంటూ చేరాల్సిన కబుర్లన్నీ రాజశేఖరం చెవికి, పెద్దాడు రఘు చెవికి చేరవే చేరాయి.

ఆరోజు రోటి దగ్గర కూచుని పచ్చడి రుబ్బుతోంది లలితమ్మ. రఘు తల్లి దగ్గర కొచ్చి కూచున్నాడు.

'అమ్మా!' విన్నావా మాట అడుగుతూను కోపం రాకూడదు. 'మెళ్ళ మొదలు' లలితమ్మ రోటి కదుపుతోంది.

'మరి నువ్వు మామయ్య ఎన్నిసార్లు రమ్మన్నా ఎందుకెళ్ళవు?' క్షణం విస్తుపోయింది వెంటనే.

'జాప్యంది వాడు వాడంటే ఓట్టుదనుకున్నావా?'

'మరెందుకు!'

'ఎందుకేమిటి—నేను నిజంగా నాలుగు రోజులు ఊరెడితే కదా మీకు తెలిసేది—వెళ్ళవాలేసరికి అందరికీ అన్ని పనులు అమరుస్తుంటే ఎవరికీ తెలియదు.' తెల్లని లలితమ్మ చెవులు ఎర్రబడ్డాయి. అంటే లలితమ్మకి కోపం వచ్చేసింది. రఘుకి నవ్వొచ్చింది. ఇంకా ఆ విష యమే మాట్లాడితే అమ్మకి కోపం ఎక్కువయి పోతుం దని భయమేసి అప్పటికి ఆ విషయం ఆపాడు. కాని, రెండు రోజుల తర్వాత రాజశేఖరం కాఫీ తాగుతూ 'నువ్వు ఓ వారం రోజులు మీ అన్నగారింటికి వెళ్ళి రారాదూ—ఏదో ఇంట్లో గడుపుకుంటాం నెమ్మదిగా' అన్నాడు. 'అవును మమ్మీ! నువ్వెళ్ళు మేము ఎలాగో అన్నీ చేసుకుంటాము. అయినా నువ్వు మాకు ఏమీ నేర్పక పోబట్టే నీ కీ భయం—ఒక్కసారి మమ్మల్ని ఒదిలిపెట్టు—అన్నీ పనులు నేర్చేసుకుంటాం.' రఘు రేడియో చెవి దగ్గర పెట్టుకునే తల్లితో అంటున్నాడు.

'మమ్మీ! నువ్వు గనక ఊరెడితే నేను నాన్నకి హాయిగా అన్నం వండి పెట్టగలను తెలుసా' పుస్తకాలు పట్టుకుంటూ చిట్టితల్లి.

వారం రోజులు కాదు అర్నెల్లు లేకపోయినా నాకోసం ఏడ్చేవాళ్ళెవరు?!

* * *

లలితమ్మ ప్రయాణం నిశ్చయమైంది. రైలు స్టేషనుకి గంట ముందే వెళ్ళారు మంచి సమయం చూసి. ఎంత వద్దనుకున్నా వెళ్ళకుండా ఉండలేక పోయింది లలితమ్మ.

'నీకు బడలేకోటం రాదు—నువ్వు చిన్నిగారితోటి వేసుకుంటుకో.' 'చిట్టితల్లి నవ్వి 'ఊరుకో అమ్మా!' అందరూ నవ్వుతారు. మా క్లాసు పిల్లలందరూ ఎప్పట్నుంచో వాళ్ళే వేసుకుంటారు తెలుసా' దీర్ఘం తీసింది చిట్టితల్లి.

'ఒరేయ్ పెద్దాడు! తమ్ముడు జాగ్రత్తగా చూసుకోండి. చిన్నాడు సీసాలు పెట్టగానే నిద్రపోతాడు, కాస్త పెందరాళే వాడికి అన్నం పెట్టు.' రఘు వేసిన్ లోగో 'ఊ' అన్నాడు అసలు వినిపించుకోకుండా.

'పనిమనిషిని ఒకంట కనిపెట్టండి—తెలిసిందా.' తెల్లా ఏమిటీ ధాదస్యం మేము అన్నీ చూసుకుంటాంగా విసుక్కున్నాడు.

లోపలకెళ్ళు రైలు కదులుతోందని భర్త హెచ్చరిస్తుంటే లలితమ్మ పెట్టెలోకెళ్ళి కూర్చుంది. ప్రాణా లన్నీ ఇంటిమీదే ఉన్నాయి.

రైలు పరిగెడుతోంది. ఎదురు సీటులో కూచున్నా

> 'నేను లేకపోతే ఈ ఇల్లు ఎలా గడుస్తుందో. చెట్టు కొకరు, పుట్ట కొకరు అయిపోతారు అని ప్రతి ఇల్లాలు సహజంగా భావిస్తుంది. కానీ తను లేనంత మాత్రాన ప్రపంచం ఆగిపోలేదని, అన్నీ యథాప్రకారంగా సాగి పోతున్నాయని తెలిసినప్పుడు దిగులు పడదు. సంసారంలో తన స్థానాన్ని చక్కగా గుర్తిస్తుంది.

'అమ్మా! నా కోసం నువ్వేమీ భయపడకు. నువ్వు ఊరెళ్ళితే వచ్చే వరకు నిచటికి వెళ్ళి అల్లరి చేయను రెక్కెక్కను. బరన్ బాక్స్ పెట్టి బట్టలు ఇస్త్రీ చేసుకోను. చాలా బుద్ధిగా ఉంటాలే—వెళ్ళు నువ్వు.' చిన్నాడు ఉత్సాహంగా మాట్లాడుతుంటే అందరికీ నవ్వొచ్చింది.

క్షణంలో అంతా ఎవరి పనులలోకి వారు వెళ్ళిపోయారు. పిల్లలు, భర్త అంతా వెళ్ళిపోయాక, 'పనులన్నీ అయ్యాక లలితమ్మ కాసేపు పడుం వాల్చింది. మనసు పరిపరి విధాల పోతోంది. ఇందాకటి మాటలు లలితమ్మ గుండెల్లో గుచ్చుకున్నాయి. ఇంట్లో అందరూ నువ్వెళ్ళు, నువ్వెళ్ళు' అనే అంటారు కాని ఒక్కరయినా 'అమ్మా వెళ్ళద్దే—మేము ఒక్కళ్ళం ఉండలేం' అనరేం? నువ్వెళ్ళు, మేము హాయిగా ఉంటాం అంటారు పిల్లలు. నువ్వెళ్ళు నేను ఏదో ఇల్లు చూసుకుంటాలే అంటాడు భర్త. అంటే అంటే, తనెవరికీ అక్కర్లేదా? తనెంత పిచ్చిది! ఇంతకాలంగా ఇల్లు వదిలి వెళ్ళడానికి ఎంత వెన కాడింది తను. అందరూ తనని వదిలేసినట్టు, తను ఉన్నా లేకపోయినా ఎవరికీ ఏ బాధ లేనట్టు, తను ఒంటరిదయి పోయినట్టు అనిపించగానే పెద్దగా ఏడుపొచ్చింది లలితమ్మకి. ఎవరికీ తనక్కర్లేదు. లలితమ్మకి కన్నీళ్ళు ఆగలేదు. ఆ క్షణంలోనే లలితమ్మ నిశ్చయించుకుంది— అన్నయ్యకు ఉత్తరం రాస్తాను బయల్దేరు తున్నానని.

విధ లలితమ్మతో కబుర్లకు దిగింది.

'ఇంట్లో కుక్కపిల్ల ఉందండీ. నేనులేకపోతే అది బెంగ పెట్టుకుంటుంది. మొన్న మా చెల్లెలి ఊరు వరంగల్ వెళ్ళి ఒక్కరోజు ఉండి వచ్చేసరికి పాపం బెంగ పడి కాళ్ళు చుట్టేసుకుంది.' ఆవిడ కళ్ళల్లో నీళ్ళు తిరిగాయి. లలితమ్మ వింటూ కూచుంది.

'మావారికి మొక్కలంటే సరదా. పట్నంలో విన కుండా ఇంటనిండా కొనిపెట్టారు. నీళ్ళుపొయ్యాలంటే ఇంట్లో అందరికీ విసుగే—నేనే పొయ్యాలి. తిరిగి వచ్చే వరికి ఎలా ఉంటాయో మరి.

మా పెద్దాడు అంటాడు—'అమ్మా! అంతా నీ పిచ్చి కాని—నువ్వు లేనంతమాత్రాన ఏమీ ఎక్కడా ఆగిపోదు. ఇల్లు ఏమీ అయిపోదు. హాయిగా వెళ్ళిరా' అంటూ బల వంతంగా రైలెక్కించాడనుకోండి. నిజంగా వాకిష్టం లేదు ఇప్పుడు బయలు దేరడం.' ఆవిడ అలా చెప్పుకు పోతుంటే లలితమ్మకి నోటిదాకా వచ్చింది—'మావాళ్ళూ నన్ను బలవంతంగానే పంపిస్తున్నారు' అందామని కానీ, ఏమీ అనకుండా వినిఊరుకుంది. మనసుకారాలు పంచుకో కూడదు— మనసులో అనుకుంది లలితమ్మ.

* * *

ఊరెళ్ళి నాలుగు రోజులు కాకుండా ఉత్తరం వచ్చింది లలితమ్మ దగ్గరి నుంచి. ఆ ఉత్తరం నిండా విశేషాలే. 'డబ్బా మూతలు జాగ్రత్తగా పెట్టండి. ఎలకలు తిరుగు

వైద్య విజ్ఞానం

ఎముక విరిగిందా?

కొండెంకోటంగి కోదండపాణి కోతికొమ్మంచి ఆట ఆడుతూ జామచెట్టుమీదినుంచి జారి కింద పడి చెయ్యి విరగ్గొట్టుకున్నాడు. చెయ్యి ఊడవలేదు. వాపలేదు. తాకితే ఇల్లు ఎగిరిపోయేలాగా పెద్దగా ఏడ్చి గగ్గోలెత్తిస్తాడు. చెయ్యి ఇంతలావున వాచిపోయింది. డాక్టర్‌గారు ఎక్స్‌రేతీసి, ఎముక విరిగిందని, పిండికట్టు కట్టాడు.

బామ్మగారు బాత్‌రూంలో బోర్లాపడితే కాలు బెణికింది. తులశమ్మగారు తొందర తొందరగా వెడుతూ తొట్రుపడ్డప్పుడు తుంటికీలు తొలిగింది. అరటి తొక్కమీద అరికాలుపడి అరవిందరావు అడ్డం పడ్డాడు.

పిల్లలకు చీటికీ మాటికీ దెబ్బలు తగులుతూనే ఉంటాయి. 'ఆటలో అరటిపండు' అని ఆడుకునే పిల్లలు అట్టే పట్టించుకోకుండా దులిపేసుకుపోతుంటారు. అప్పుడప్పుడూ పిల్లలకు ఆటలో కాలో, చెయ్యో విరుగుతుంది. పడ్డప్పుడు కాసేపు ఏడుస్తారు. తరవాత మళ్ళీ తులువపనులు మామూలే.

ఎంత జాగ్రత్తగా ఉన్నప్పటికీ పెద్దవాళ్ళకు కూడా అప్పుడప్పుడూ గాయాలు తగులుతూనే ఉంటాయి. కార్లూ, సైకిళ్ళూ, బస్సులు వగైరాలు మనిషిని నిమ్మళంగా నడవనివ్వవు. ఏదో ఒకటి మీదికొచ్చి పడుతుంది. "చేయికిందికొస్తే చేతిదెబ్బ కాలుకింది కొస్తే కాలిదెబ్బ" అని పిల్లలు పాడుకునేటట్లు ఏ కాలోడచెయ్యో విరిచి మరీ వెళ్తుంది. ఇక అక్కడితో రెండునెలలపాటు పిండికట్టు సరదా!

కాళ్ళకో, నడుముకో, వీపుకో తలకో దెబ్బ తగిలితే దెబ్బతగిలిన మనిషిని బండిమీద వేసుకుని పల్లెనుంచి బస్తీకి ఆదరాబాదరా తీసుకొస్తారు. రోగి ఎలా పడ్డాడో, దెబ్బ ఏ స్థితిలో తగిలిందో, ఆ సంఘటన పుట్టుపూర్వోత్తరాలేమిటో అన్నీ అడిగి తెలుసుకుంటారు డాక్టరు. గాయపడిన భాగాన్ని జాగ్రత్తగా పరిశీలిస్తాడు. ఎముక విరిగితే కొన్ని లక్షణాలు కొట్టవచ్చినట్లు కనపడతాయి. ఆ చోట వాపు కనబడుతుంది. ఆ భాగం కొంచెం వంకరగా కూడా ఉంటుంది (డిఫార్మిటీ) ఆభాగం కదలకపోయినా ఒక్కొక్కప్పుడు (పెయిన్) నొప్పి ఉండవచ్చు. కానీ, ఆ భాగాన్ని తాకినా, నొక్కినా లోపలి నొప్పి తప్పకుండా ఉంటుంది. (టెండర్నెస్). డాక్టర్ చేతితో ఒత్తి చూసినప్పుడు విరిగిన ఎముకల కొనల కదిలికల రాపిడి (క్రెపిటస్)

డాకర్ గుంటుపల్లి రాధాకృష్ణమూర్తి

చేతికి సోకవచ్చు. ఈ చిహ్నాన్ని సాధారణంగా డాక్టర్లు ఎక్కువగా ఉపయోగించుకోరు, దీనివల్ల లోపలి ధాతువులు గాయపడే అవకాశం ఉంది కాబట్టి. ఎక్కువ వత్తిడి సోకితే విరిగిన ఎముకల కొనలు స్థానం తప్పే ప్రమాదం కూడా ఉన్నది. కాలో చెయ్యో గాయపడ్డప్పుడు స్వభావానికి విరుద్ధమైన కదలికలు — అసహజమైన చలనాలు (అబ్నార్మల్ మొబిలిటీ) ఏర్పడి ఉంటాయి. విరిగినచోట ఎముక కొనలు కదులుతాయి.

వాపూ, నొప్పీ, వైకల్యమూ, విచిత్రచలనమూ ఉన్నప్పుడు ఎముక విరిగిందని చెప్పటం సులువే. ఈ లక్షణాలన్నీ యథాతథంగా స్పష్టంగా కనపడని పక్షంలో ఎముకమీద ఏభాగంలోనైనా తాకినా, నొక్కినా ఆ భాగానికి మాత్రమే పరిమితంగా నొప్పి ఉంటే ఎముక విరిగిందని ఊహించవచ్చు. సాధారణంగా ఎక్స్‌రే తీయకుండానే ఫ్రాక్చరును కనుక్కోవచ్చు. నా మిత్రుడు ఒక బోన్ స్పెషలిస్ట్ ఉన్నాడు. గాయపడిన వ్యక్తి ఎక్స్‌రేలు ఫోటోలతో సహా తన సలహా కోసంవస్తే, వారు అతని ప్రతిభను గుర్తించక అవమానించినట్లు భావించి, వారిమీద విరుచుకు పడుతుంటాడు. నిజానికి ఫ్రాక్చర్ బాధకన్నా, అతని చివాట్ల బాధ ఎక్కువగా ఉంటుంది!

సామాన్యంగా ఎక్స్‌రే లేకుండానే ఫ్రాక్చరు ఉందో, లేదో అనే విషయం కనుక్కోవచ్చు. కానీ కొన్ని క్లిష్ట పరిస్థితులలో ఎక్స్‌రే తప్పనిసరి అవుతుంది. ఎక్స్‌రే తీస్తేనేగాని ఖరాఖండిగా చెప్పటం సాధ్యపడకపోవచ్చు.

ఫ్రాక్చర్ లక్షణాలు స్పష్టంగా కనబడుతున్నప్పటికీ పోలీసుకేసుల్లో ఎక్స్‌రేలు తీసి ధ్రువీకరణ కోర్టులో చూపించవలసిన అవసరం ఉంటుంది. అందుకని వైద్య-ధర్మశాస్త్ర సంబంధికమైన (మెడికో లీగల్) కేసుల్లో ఎక్స్‌రేలు విధిగా తీయించాలి.

ఎక్స్‌రేలు ఎప్పుడూ కూడా రెండు దృశ్యాలు (వ్యూస్) తియ్యాలి. ఒకటి నేరుగా ముందునుంచీ ఎముకకు (ఆంటీరోపోస్టీరియర్ వ్యూ) తీసే దృశ్యం. రెండవది ప్రక్కనించీ తీసే పార్శ్వదృశ్యం (లాటరల్ వ్యూ). ఇలా రెండుదృశ్యాలు తీస్తేనే ఫ్రాక్చరు వివరాలన్నీ స్పష్టంగా తెలుస్తాయి. లేకపోతే అపోహలు ఏర్పడడానికి అవకాశం ఉంటుంది. ఫ్రాక్చరు ఉన్నా ఒక దృశ్యంలో లేనట్లుగా కనబడవచ్చు, విరిగిన ఎముకల కొనల స్థానం స్పష్టంగా తెలీదు. ఎక్స్‌రే తీసేటప్పుడు గాయానికి సమీపంలో ఉన్న కీలు కూడా కనిపించేలాగా తీయటం పరిపాటి.

ఎముక విరిగింది అని తెలిసింది కదా? ఇక అది ఏ రకం ఫ్రాక్చరో, అవలక్షణాలేమైనా ఉన్నాయో లేదో తెలుసుకోవాలి మరి.

*

టున్నాయి చిట్టితల్లి పెంకితనం చేసినా కాస్త చూసీ చూడనట్లు ఊరుకోండి, అది నాకోసం బెంగపడితే కష్టం. నాన్నగారి ఆరోగ్యం జాగ్రత్త. విసుక్కోకుండా నాన్నకి కావలసినవి చూడండి. నేను తొందరగా వచ్చేస్తాను లలితమ్మ ఉత్తరం చదువుకొని పెద్దాడు నవ్వుకున్నాడు.' పిల్లలిద్దరూ అమ్మ మంచిది కదూ అనుకున్నారు ఒకళ్ళతో ఒకళ్ళు.

ఉత్తరం రాసి పడేసిన తర్వాత లలితమ్మ ఓవారం రోజులుంది. ఒక్క ఉత్తరం కూడా రాలేదు. 'నువ్వు తొందరగా వచ్చేయి అమ్మా' అని చిట్టితల్లి రాస్తుందనుకుంది. పిల్లలు ఇబ్బంది పడుతున్నారు వెంటనే రమ్మని ఖర్చు ఓ వైర్ చేసే ఎంత బావుంటుంది. ఆ, ఎందుకు చేస్తారు తను లేకపోతే ఎవరికేమి లోటుందని ఆర్నెల్లున్నా రమ్మని రాయరేమో! లలితమ్మకళ్ళలో నీళ్ళు తిరుగుతున్నాయి. తను లేనిలోటు గుర్తించే వాళ్ళెవరూ లేరు. దీర్ఘంగా నిట్టూర్చింది లలితమ్మ. ఓ వెచ్చని కన్నీటి బొట్టు ఒళ్ళో వచ్చి పడింది.

* * *

లలితమ్మ ఇంట్లో అడుగుపెట్టే వరకే ఏదో తెలియని ఆనందంతో మనసు పులకరించి పోయింది. **కాని, మరుక్షణంలో ఆనందం మాయమయింది.**

'మమ్మీ మొన్ననేనుకారంబూందిచేసాను. రోజా జడలు నేనే వేసుకుంటున్నాను' పరిగెత్తి వచ్చింది. చిట్టితల్లి తల్లికి ఎదురుగా.

'మమ్మీ—నిన్న నేను, స్నేహితులు పిక్‌నిక్‌కి వెళ్ళాం ఏం దెబ్బలు అవి ఎక్కడా లేవు లే!' చిన్నవాడు నవ్వుతూ తల్లితో అంటున్నాడు.

లలితమ్మ అలా చూస్తూ నిలబడింది. ఇదేమిటి పిల్లలంతా ఎంతో కొత్త గా కనిపిస్తున్నారు. నిజంగా చిట్టి తల్లికి చక్కగా బుగ్గలొచ్చాయి. చిన్నవాడికి ఒక్కరవ్వ రంగొచ్చి నట్టుందేమిటి.

అవును—వాళ్ళంతా ముందే చెప్పారుగా—అమ్మా మువ్వెళ్ళు మేము హాయిగా వుంటామని.

"నీ పిల్లలంతా క్షేమంగాఉన్నారా? నువ్వులేవువాళ్ళే ఎందుకు తింటున్నారు. పాపం అని రోజూ సాయంత్రం స్వీట్సు, రాత్రి అన్నంలో ఫ్రూట్స్, పడుకునేప్పుడు మిల్కు—చూశావా? ఎన్నిఏర్పాట్లుచేసానో రాజశేఖరం నవ్వుతుంటే ఎవరైనా పిల్లల్ని చూసే దిష్టి తగులుతుందేమో ఇప్పుడు అనుకుంటోంది లలితమ్మ మనసులో.

* * *

లలితమ్మ తెల్లవారకుండా ఇంటి పనులలో మునిగి పోయింది. కాని, మనసు మందంగానే పని చేస్తోంది. ఫరవాలేదు నేను లేక పోయినా పిల్లంతా హాయిగా బతికేయగలరు.' దీర్ఘంగా నిట్టూర్చి వంటిల్లులో సద్దడంలో మునిగిపోయింది.

'నా అమ్మ వచ్చిందిగా—నేనా స్కూలుకిరాను అవాళసిన్నిగారిపిల్లాడితో చెప్తున్నాడు చిన్నాడు. 'మమ్మీ జడ కుదరటంలేదు వెయ్యవే!' జుట్టు విప్పుకుని రిబ్బన్లు, దువ్వెన్న పట్టుకు నిల్చుంది చిట్టితల్లి.

'ఈ పదిరోజుల్నించి ఇంట్లో అడుగు పెట్టాలంటే విరాగొసింది. ఇవాళ హాయిగా పూర్తి ప్రాణం—నా ఊపిరి తీర్చింది వచ్చేసింది. ఇవాళ ఆఫీసుకి సెలవు పెడుతున్నాను.' రాజశేఖరం నవ్వుతూ ఫోన్‌లో హుషారుగా అన్నాడు.

'గబగబా చెయ్యి చపాతీలు—కాలేజీకి టైమయిపోతుంది.' పెద్దవాడు రఘు తల్లిని తొందర పెడుతున్నాడు.

ఇల్లంతా తనే అయి అవని తానై దేవత లలితమ్మ మనసు ఆనందంతో ఉక్కిరి బిక్కిరి అయిపోతుంటే ఒక్క కన్నీటి బొట్టు లలితమ్మ ఒడిలో **పడి ఇంకి పోయింది.**

*